

Initiatiefvoorstel voor de raadsvergadering van **Datum vergadering**

Nummer	Nummer
Directie	Directie
Van	Naoum Néhmé en De Grave-Verkerk
Datum	Datum van indienen
Portefeuille	Wonen en Bouwen
Agendapunt	Agendapunt

Onderwerp

Instemmen met het initiatiefvoorstel "Meer slagkracht voor schone en mooie parken", van de leden Naoum Néhmé en De Grave-Verkerk.

De gemeenteraad van Amsterdam besluit

- 1 In te stemmen met genoemd initiatiefvoorstel
- 2 het college van burgemeester en wethouders te verzoeken:
  - 1 De gemeente meer slagkracht te geven door (onderdelen van) verschillende gemeentelijke diensten samen te voegen tot een nieuw op te richten gemeentelijke dienst "Stadsparken" met als kerntaak het onderhoud en beheer van de Amsterdamse parken;
  - 2 Per park een parkbeheerder aan te stellen die verantwoordelijk is voor het betreffende park en dient als aanspreekpunt voor bewoners en ondernemers;
  - 3 Het gebruikers genot van de Amsterdamse parken te verhogen door het beheer en onderhoud van de parken te verbeteren;
  - 4 De betrokkenheid van Amsterdammers bij de Amsterdamse parken te vergroten door particuliere initiatieven van bijvoorbeeld ondernemers of bewoners meer ruimte te geven;
  - 5 De financiële slagkracht van en betrokkenheid bij de Amsterdamse parken te vergroten door certificaten uit te geven waardoor het voor Amsterdammers mogelijk is om delen of objecten uit de Amsterdamse parken te adopteren;

Wettelijke grondslag

artikel 147a, lid 1 van de Gemeentewet

Initiatiefvoorstel

Inleiding

Het Vondelpark trekt jaarlijks meer dan 10 miljoen bezoekers en is daarmee het drukstbezochte park van Noord-Holland. De komende jaren zullen nog veel meer bezoekers het Vondelpark weten te vinden en zal de druk op het Vondelpark alleen maar toenemen. Maar niet alleen het Vondelpark heeft te maken met toenemende bezoekersaantallen ook de andere parken in Amsterdam worden steeds vaker en door steeds meer mensen bezocht.¹ De toenemende drukte heeft grote gevolgen voor de staat van de Amsterdamse parken. Veel stadsparken gaan gebukt onder hun eigen succes en zijn hierdoor in slechte staat en hebben te maken met grote hoeveelheden rondslingerend vuil. Bezoekers van de Amsterdamse parken geven de Amsterdamse parken dan ook vaak een lagere waardering dan andere natuurgebieden in de provincie Noord-Holland.²

In een interview in het Parool naar de favoriete plekken in Amsterdam zei cabaretier Sanne Wallis het volgende over de Amsterdamse parken: "Alle parken zijn druk en vies". Een uitspraak die de spijker op zijn kop slaat en waar veel Amsterdammers het, helaas, mee eens zijn. Iedere Amsterdammer kent de foto's van het Vondelpark of Westerpark waarbij de grasvelden na een zonnige dag vol liggen met blikjes, tasjes en ander afval. Dat de Amsterdamse parken na een mooie dag smerig zijn constateerde de gemeente zelf ook. In Augustus 2020 zei stadsreiner Gokhan Akkus er het volgende over bij AT5³:

'Er wordt heel veel naast de container gezet: Pizzadozen, bierblikken, etensresten. Van alles en nog wat. We hebben een grotere bak neergezet met een grotere opening, maar alsnog wordt alles ernaast gezet.'

De gemeente is dagelijks dan ook veel tijd kwijt aan het opruimen van het achtergelaten vuil. Gemiddeld zijn de stadreinigers dagelijks een uur per park kwijt om het park weer schoon te krijgen. De redenen waarom Amsterdammers de stadsparken bezoeken ligt ten grondslag aan de vervuilde staat van de parken. Waar natuurgebieden buiten de stad veelal worden opgezocht om in de vrije natuur te ontspannen zijn de parken in Amsterdam juist populair vanwege de levendigheid en de toegankelijkheid. Veel Amsterdammers hebben geen tuin en gebruiken de parken in Amsterdam als een verlengstuk van hun eigen huis. Het is daarom niet gek dat veel Amsterdammers in de parken samenkomen om te eten, borrelen, sporten, om hun verjaardag te vieren of als ontmoetingsplek voor jonge ouders met hun kinderen. Dit type gebruik van de parken vraagt dan ook om een andere inrichting van de parken. Het vraagt om voldoende middelen om afval op te kunnen ruimen; denk hierbij aan grote (ondergrondse) afvalbakken op drukke plekken. Daarnaast vraagt het ook om voldoende en schone toiletvoorzieningen in en rond de parken, ook met het oog op toegankelijkheid en gebruik van het park voor iedere inwoner van Amsterdam. Ook bij het

---

¹ <https://www.parool.nl/nieuws/amsterdamse-parken-worden-steeds-drukker-b9f55d4d/>

² <https://www.parool.nl/nieuws/vondelpark-best-bezocht-ook-negatieve-aspecten-charmant-b27226ea/>

³ <https://www.at5.nl/artikelen/203723/gemeente-is-rotzooi-in-parken-zat-gooi-het-afval-in-de-container-of-neem-het-mee-naar-huis>

type groen dat gebruikt wordt in de parken dient er rekening gehouden te worden met het intensieve gebruik van de parken om verloedering tegen te gaan.

Slagvaardige gemeente

De Amsterdamse VVD is van mening dat de slechte staat van de Amsterdamse parken ook te maken heeft met het decentrale en verspreide beheer van de parken. Als we het bekendste park van de stad, het Vondelpark, als voorbeeld nemen dan zien wij dat gemeentelijk veel verschillende lagen en afdelingen een deel van het onderhoud op zich nemen. Kunsthistoricus en bestuurder Wim Pijbes trok naar aanleiding van de in zijn woorden “haveloze en armetierige staat van het Vondelpark” in het NRC dezelfde conclusie, hij schreef hierover:

Dus is het logisch dat, net als in andere steden, ook de hoofdstad zich gaat bezinnen over het toekomstige beheer van, naar eigen zeggen op de gemeentelijke website: „Een van de kroonjuwelen van Amsterdam.” De aanzetten lijken hoopgevend. Er is een vereniging Vrienden van het Vondelpark, een Stichting Hart voor het Vondelpark, een Ondernemersvereniging Vondelpark. Er zijn maar liefst veertien organisaties die zich bekommeren om het park, en er is een gemeenschappelijk geformuleerde Kanskaart Vondelpark. Maar in de gebiedsagenda 2019-2022 en het gebiedsplan, de adviezen en plannen van het stadsdeel en het centrale bestuur – het democratisch doolhof van de hoofdstad kortom –, is vooral veel tijd gemoeid met „het in kaart brengen van dilemma’s” en „het zoeken naar de juiste balans”.⁴

In het gebiedsplan 2021 van Oud Zuid komt de democratische doolhof bij het Vondelpark goed naar voren. In het plan zijn vijf doelstellingen voor het Vondelpark opgenomen die door vier verschillende gemeentelijke diensten moeten worden uitgevoerd. Zo is er de doestelling om de vaste toiletvoorzieningen te verbeteren waar de eindverantwoordelijkheid ligt bij Verkeer en Openbare Ruimte. Afval en Grondstoffen houdt zich bezig om samen met ondernemers naar duurzame initiatieven te kijken. De dienst Stadswerken is op zijn beurt verantwoordelijk voor het onderhoud van het park. En de samenwerking met vrijwilligersorganisaties en belangengroepen ligt bij het stadsdelen gebiedsteam. De VVD kan zich goed voorstellen dat de verspreiding van taken over verschillende gemeentelijke diensten vertragend en inefficiënt werkt. Ook omdat vanwege deze ambtelijke versnippering geen enkele gemeentelijke dienst het complete overzicht houdt en bij geen enkele functionaris de eindverantwoordelijkheid is belegd. Iedereen is een beetje verantwoordelijk voor het Vondelpark en daarmee voelt niemand zich echt probleem-eigenaar. Daarnaast wordt er per park gewerkt waardoor elk park zijn “eigen wiel moet uitvinden”. De VVD is van mening dat een centrale aanpak de algemene staat van alle parken in de stad flink kan verbeteren.

Ruimte voor bewoners en ondernemers

Naast een slagvaardige gemeente speelt ook geld en tijd een rol. De financiën van de stad zijn helaas niet oneindig waardoor er keuzes gemaakt moeten worden. De fractie van de VVD wil daarom kijken naar mogelijkheden om met beperkte middelen toch een beter resultaat te halen. De VVD

---

⁴ <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/01/19/het-vondelpark-oogt-haveloos-en-armetierig-moet-dat-zo-a4028148>

ziet hierbij een grote rol voor ondernemers en bewoners die een grotere rol zouden kunnen spelen bij het beheer van de parken. Wie naar de geschiedenis kijkt van veel parken in Nederland ziet dat vele zijn ontstaan dankzij particuliere initiatieven. Zo werd het Vondelpark in 1865 aangelegd dankzij een aantal particuliere Amsterdammers. Bijna 100 jaar later, in 1953, werd het Vondelpark door de toenmalige eigenaren voor een symbolische gulden verkocht aan de gemeente Amsterdam omdat het privaat onderhouden van het Vondelpark te duur werd. Hiermee werd voor het eerst het Vondelpark ook een echt openbaar park waar alle Amsterdammers gebruik van konden maken.

Geruime tijd werd het onderhoud en beheer van parken in Nederland puur als gemeentelijke taak gezien maar de laatste jaren begint hier een kentering in te komen. Steeds meer steden staan open om ruimte en verantwoordelijkheden over te dragen aan ondernemers en/of bewoners. Succesvolle voorbeelden hiervan zijn het Singelpark in Leiden, het Wilhelminapark in Utrecht en het Spoorpark in Tilburg. In Tilburg heeft de gemeente zelfs de gehele regie uit handen gegeven aan een van de grootste burgerinitiatieven van het land. Het beheer van het park is hier in handen van een stichting. Deze stichting krijgt een financiële bijdrage van de gemeente maar haalt ook veel financiering op bij particulieren. Vrijwilligers, donateurs en fondsen werken in Tilburg samen om het park in goede staat te houden. De Amsterdamse VVD is voorstander van dergelijke initiatieven en wil dat het stadsbestuur erop inzet dat bewoners, omwonenden en ondernemers de kans kunnen nemen om de parken van Amsterdam een stukje mooier te maken. Dergelijke onderhouds- en beheerinitiatieven door bewoners of ondernemers moeten natuurlijk tenminste een concrete en meerjarige invulling van of aanvulling op de door de Amsterdamse VVD gewenste centralisatie van onderhoud en beheer van de parken door de gemeente zijn.

Voorstellen

- 1. De gemeente meer slagkracht te geven door (onderdelen van) verschillende gemeentelijke taken samen te voegen tot een nieuw op te richten gemeentelijke dienst "Stadsparken" met als kerntaak het onderhoud en beheer van de Amsterdamse parken.** Door alle ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor het beheer en onderhoud te clusteren en operationele eindverantwoordelijkheid te geven kan de gemeente Amsterdam meer slagkracht ontwikkelen. Om dit te bereiken moet de gemeente binnen het cluster Ruimte en Economie een apart domein Stadsparken oprichten. Hierdoor kan de kwaliteit van de Amsterdamse parken verbeterd worden en kan er stadsbreed een plan van aanpak worden gemaakt en worden uitgevoerd.
- 2. Per park een parkbeheerder aan te stellen die verantwoordelijk is voor het betreffende park en dient als aanspreekpunt voor bewoners en ondernemers.** De fractie van de VVD wil dat er per park een parkbeheerder wordt aangesteld in lijn met de gebiedsmanagers die Amsterdam nu al kent. De gemeente heeft hier onlangs al een eerste goede stap ingezet met het aanstellen van parkconciërges die als aanspreekpunt dient voor bewoners en gebruikers van het park. De fractie van de VVD ziet voordelen in het vergroten van het takenpakket van de parkconciërges. Door parkbeheerders aan te stellen is er een verantwoordelijke die alle facetten van het park integraal kan bekijken.

Een parkbeheerder zit dicht op het park, is in staat om kleine problemen snel zelfstandig op te lossen en bij machte om snel te kunnen schakelen bij grotere problemen.

- 3. Het gebruikers genot van de Amsterdamse parken te verhogen door het beheer en onderhoud van de parken te verbeteren.** Veel Amsterdamse parken zijn door het intensieve gebruik en langdurig gebrekkige onderhoud in slechte staat. De openbare ruimte ligt er vaak slecht bij en de parken zijn vaak smerig door het vele afval. Schone en goed onderhouden parken zijn belangrijk voor de vele Amsterdammers die geen eigen tuin bezitten. Het is vaak de enige plek waar ze kunnen genieten van de buitenlucht en het groen. En, ook voor Amsterdammers die wel een tuin bezitten, is een park een ideale ontmoetingsplek. De gemeente moet dan ook een extra inzet doen om de voorzieningen in de parken op orde te houden zodat alle Amsterdammers op een prettige manier van de parken gebruik kunnen maken. Hierbij moet rekening worden gehouden met het intensieve gebruik van de parken waarbij de gemeente bijvoorbeeld moet zorgen voor voldoende afvalbakken, tijdsige schoonmaak en goede en schone toiletvoorzieningen.
- 4. De betrokkenheid van Amsterdammers te vergroten door particuliere initiatieven van ondernemers en bewoners meer ruimte te geven.** In navolging van het Spoorpark in Tilburg moet Amsterdam bekijken hoe particulieren in Amsterdam meer verantwoordelijkheid kunnen krijgen in het beheer en onderhoud van de parken. Door de parken door en voor mensen te laten onderhouden, geeft de gemeente ruimte voor creatieve ideeën om het park schoon en leefbaar te houden. Zo zijn bewoners(organisaties) uitermate geschikt om (bepaalde delen van) het park te onderhouden, te zorgen voor goede voorzieningen en het organiseren van activiteiten. Dit zal de kwaliteit van de parken ten goede komen. De gemeente kan hiervoor al bestaande participatieve instrumenten inzetten zoals bijvoorbeeld Right to Challenge. De gemeente zal echter ook moeten verkennen welke andere methodes de gemeente kan gebruiken om Amsterdammers met een goed plan een (deel) van het onderhoud of beheer van het park op zich kunnen nemen. Randvoorwaarde is dat dergelijke onderhouds- en beheerinitiatieven tenminste een concrete en meerjarige invulling van of aanvulling op onderhoud en beheer door de gemeente zijn.
- 5. Certificaten uit te geven waardoor het voor Amsterdammers mogelijk is om delen of objecten uit de Amsterdamse parken te adopteren.** Amsterdam kan de financiële positie voor het onderhoud van de parken vergroten en tegelijkertijd de betrokkenheid van bewoners vergroten door certificaten uit te geven. Hierbij kan de gemeente denken aan het adopteren van een boom of een veldje maar bijvoorbeeld ook aan bankjes, prullenbakken of standbeelden. Op een speciale website of app kan dan gezien worden wie "eigenaar" is van een bepaald deel of object.